

deres Vækst og glædede sig over hver lille Fugl, der havde slaaet sig ned i Haven.

I mere end 30 Aar har jeg kendt den gamle Overlæge, der nu er gaaet bort. Som Dreng fulgte jeg ham paa Fuglature langs Nakkebøllefjordens Inddæmninger, hvor jeg brændte af Iver efter at lære de forskellige Fugles Ydre og Stemmer at kende, og han var en fortrinlig Læremester. Han havde en skarp Iagttagelsesevne og, musikalsk som han var, et udmærket Øre for Fuglestemmer, hvorfor det altid var en Oplevelse for mig at være med paa disse Ture, hvor vi strejfede om i den skønne Natur langs Sydfyns Kyster.

HELMS var en saare driftig Mand, livlig og energisk, og altid fuld af Ideer og Planer om nye Arbejder, som i langt de fleste Tilfælde blev gennemført. Særlig i hans yngre Aar kunde der være noget køligt og bestemt i hans Væsen, en Myndighed, som maaske i Øjeblikket kunde virke lidt skræmmende, men under denne ydre Skal laa et hjerteligt Sindelag, som for mit Vedkommende gennem Aarene udviklede sig til et virkeligt Venskab.

Vi vil savne den gamle Overlæge her i Ornithologisk Forening, som han omfattede med den mest levende Interesse, men vi vil vide i Fremtiden at bevare hans Minde i dyb Taknemlighed for det store Arbejde, han har udrettet for Foreningen.

Storkens Udbredelse.

Storkebygder i Danmark og Tal-Svingninger i Europa.

Af HALFDAN LANGE.

Da Storken med H. C. ANDERSEN's Eventyr fløj ud over Verden, blev den kendt for umaadelig mange Mennesker i fjerne Lande, som ellers ikke kunde ane stort om denne Lavlandsfugl i Europa, Asien og Afrika. Den er nu rimeligvis for mange Amerikanere eller for Storstadsmennesker og Bjergboer en særlig dansk Fugl, der bygger paa Bøndernes og Herregaardenes Tage i et lille, venligt Land et Sted i Europa. Den

er da ogsaa i Danmark knyttet saa nøje til næsten hele Landfolkets daglige Liv og er vævet saa mangesinde ind i Almuens Overtro og Talemaader, at den i særlig Grad hører hjemme her. Storken er en dansk Fugl, skønt den ruger fra Holland, Elsass og Spanien gennem hele Mellemeuropa, Rusland medregnet, og Sydeuropa, ja, naar de nærstaaende Racer, *Ciconia ciconia asiatica* og *Ciconia ciconia boyciana*, medregnes, helt over til Japan, og skønt der bor langt flere Storke paa ligestore Omraader i Østpreussen, Polen og Midtrusland, Tyrkiet og Mesopotamien end i vor Hjemstavn.

Nogle Træk af Storkens Udbredelsehistorie er værdt at kende, saa meget mere som dens Liv indeholder visse Gaader, der frister Fuglevenner til at tilkalde andres Hjælp. Det kan maaske lykkes andre end de bevidste Ornithologer at hjælpe os med deres Erfaringer om Storkens Udbredelse og ulige Tal. Der er to Grænseomraader mellem Ornithologien og Geografien, som vi bevæger os paa ved at undersøge Fuglenes Træk og Fuglenes Udbredelse i Landene (zootopografiske Undersøgelser). I Storkens Ornithologi er begge disse geografisk-zoologiske Arbejdsmaader stærkt fremme.

To Opgaver vil vi da fremholde for Fugleforskere, Geografer og rejsende:

1. Redegørelse for Storkekolonier, som maatte findes i Udlandet eller kendes fra Danmark gennem ældre Skrifter. Herunder ogsaa spredte Reder i de Lande, som iøvrigt ikke nævneværdigt er beboede af Storke, Italien, Grækenland, Tunis o. a.

2. Tilvejebringelse af døde Storke, syge Fugle fra alle Egne, hvor den træffes, som maaske bærer paa en Sygdom, som er afgørende for Storkens Skæbne gennem Aarene i vore Lande. Disse syge Storke skal aabnes, og Indvoldene tages ud til Opbevaring i Formalin. Ved senere Undersøgelser vil der da blive forsket efter de mikroskopiske Indvoldsorme, Ikter (Trematoder), som kan snylte i Tarmene af alle Fuglearter, undertiden med dødelig Udgang. I Danmark udføres Undersøgelserne bedst af Mag. sc. HOLGER MADSEN, Zoologisk Museum, i Tyskland af Vogelwarte Rossitten, i Holland af Leyden naturhistoriske Museum.

Der har været Aar, da mange frygtede for, at Storken skulde uddø i Danmark, og maaske i Tyskland. Alle Vegne

var der forladte Reder og ofte enlige Storke og ufrugtbare Par. Ældre Mennesker fortalte derimod om daglig Omgang med Storken i deres Barndom, hvor man nu kun hist og her saa en enkelt. De huskede store Skarer af rejseberedte, hvide Fugle i Høstens Tid, medens man nu er stolt over at kunne fortælle om en Flok paa 10 eller 12 paa Engen midt i August Maaned. Dette hører til de mest velkendte Ting indenfor vor folkelige Fugleviden, men det hører ogsaa til de mest udbredte Spørgsmaal, om der da kan gives nogen Begrundelse for denne Sag. Blandt de mer eller mindre kendte Forklaringsforsøg er der ogsaa to af mere geografisk Art:

1. De Brüchnerske Klimasvingninger i 35 aarige Perioder bevirker en stadig skiftende Nedgang og Opgang i Storketallet i det nordlige Grænseomraade af dens Beboelse. (W. RÜPPEL: Bestandszunahme um 1896 i Beiträge z. Fortpflanzungsbiologie d. Vögel, 1939, S. 116.)

2. En Flytning af Storkebestanden (af ukendte Grunde) fra Midt-Mellemeuropa til Rusland og Lilleasien. (H. HILDEBRANDT, Mitteilungen d. Vereins Sächsischer Ornithologen. II. S. 14.)

Et nærmere Kendskab til Storkens Levesæt gør begge disse Løsninger saa usandsynlige, at man helst forlader dem uden længere Forhandling. Forhaabentlig har følgende Iagttagelser ført os paa det rette Spor: Det er paavist i Foraaret 1937, at der var stor Sygelighed i Storkenes Skarer i Sydafrika og i hele deres lange Hjemrejse-Strækning gennem Østafrika. Da Februar var fugtig i de sydlige Dele, kan der have været gode Udviklingsmuligheder for Ikterne, baade i Vandsamlingerne og derefter i deres Kryb, hvoraf nogle sikkert er „Mellemværter“ (Frøer, Snegle, Krebsdyr?). Kan det stadfæstes, at en Snylteorm paavirker Storkens Liv, vil vi ogsaa dermed have Adgang til at skønne, hvorfor der er nogle Lande med en svindende, andre med en stigende Storkemængde indenfor det samme Tidsrum. Dersom de spanske Storke overvintrer i Vestafrika, maaske Syd for Tsadsøen, og de mellemeuropæiske i Syd- (og Sydøst-) Afrika, og de russiske i ret høj Grad drager til Indien, da vil mulige Ikteangreb ikke godt kunne naa hele den europæiske Storkeverden paa een Gang, men rimeligvis kan en sund Stamme holde sig i den ene eller den anden Del af Verdensdelen. Og naar der blot sker en Aarrækkes Vejændringer i et

af Vinteromraaderne, saa at visse Vanddyrs Tilholdssteder indtørres eller ændres, faar Storkene Fred for deres Snylttere. Og deres Tal vil kunne gaa frem til stor Glæde for mange Mennesker.

Storkens Bosættelse i Storkebygder.

Storken bosætter sig ikke i et Land paa samme Maade som Lærken, Bogfinken og mange, mange andre Fugle. Disse spreder sig jævnt alle Vegne, naar Yngletiden kommer og Flok-tiden er afsluttet. Heller ikke som Hejren eller Digesvalen, der bestandig danner Bygder (Kolonier) af ulige Størrelse. Her i Landet har Hejren fra 5 til 100 Reder paa hver Boplads. Men Storken er jævnlige en Kolonibygger, oftere dog en spredt-boende Fugleart, og den er i denne Henseende samstemt med Stæren, Bysvalen, Taarnfalken, Toppet Skallesluger, Toppet Lappedykker o. a.

Storkens Fællesbygder kan lægges i Skove, Landsbyer, i Provinsbyer og paa store Enkeltbygninger. Naar det første, Redesamlinger i Skovtræer, sikkert vækker manges Undren, maa straks tilføjes, at Skov-Kolonierne er forsvundet fra Danmark siden 1870—90, at de er meget sjældne i hele Europa, og herhjemme kun var at finde paa Sjælland og et Sted paa Lolland.

Skovbygderne.

Paa Svenstrup ynglede de sammen med Sort Stork i en Skov. Der var tilsammen 25 Familier (F. SAUERBREY). Kolonien var i Egetræer i „Ejendommen“ (Baron HOLCK) (her efter P. SKOVGAARD).

„I en Skov ved Gunderslevholm ynglede indtil 1870 en Koloni paa c. 20 Stykker. Nu er der kun et enkelt Par tilbage“ (KAAS opgivet o. 1892). „I Nærheden af Kastrup og Tadse ved Gunderslevholm Skov hedder bl. a. paa Vindstrup Bymark visse Marker: Krog Agre, —, —, Stykker ved Storkereden, —, —, Stykkerne ved Kilden, —“ (Aarbøger f. Sorø Amt 1929, S. 57).

I Kirkeskoven ved Kongeskoven S.V. f. St. Hedinge var der i 60erne over 20 Par og endnu 1878 nogle. (Husmandskone MARIE, HANS NIELSENS og Fru Læge KRAMER.)

I Jonstrup Vang nær Ravnehuset var der til o. 1845 en

ret stor Storkebygd. (Skolebestyrer R. C. MORTENSEN 1940). Man kan skønne 10 Reder.

I Nordre Skov ved Nysted var der 1852 en Koloni af Fiskeørne paa 12 Par, og de byggede i gamle Storkereder (E. LEHN SCHIÖLER, Danmarks Fugle III, S. 53). Selv om Fiskeørnen selv plejer at bygge sin Rede, kan man maaske nok slutte, at der har været en Gruppe paa o. 12 Storkereder engang før 1852.

Fra Nabolandene kan nævnes: Ørup i Benestad Sogn i Skaane. I en Skov af Elmetræer boede 80 Par. I Ulykkesaaret 1856 kom der kun 2 Par og 1 enlig, men 1857 var der dog 6 Par (S. NILSSON, Skandinavisk Fauna, Fåglarna, 1858).

I Holsten var der en stor Koloni i 1809: „I Skovene Taubennest og Harmsholz er Storkene saa talrige, at en Gruppe gamle Ege næsten har Reder i hvert Træ“ (AUG. NIEMANN, Federwild; Forststatistik der Dänischen Staaten, Altona 1809, S. 235—56). I Brandenburg, Reet, Kreis Arnswalde, fandtes endnu 1907 en Storkekoloni i Træer (Deutsche Fischerei-zeitung, Stettin 1907—08).

I Brandenburg, Spreewald, fandtes endnu o. 1930—31 paa gamle Ege 9 ynglende Storkepar. (HORST SIEVERT, Störche, S. 124.)

I Kurland kender vi ifl. en Ringmeddelelse til Overlærer H. CHR. C. MORTENSEN en Storkebygd v. Matkuln 1906. „En Snes Storkereder var anbragt paa et Hundrede Egetræer ude paa Engen nær Matkuln, 57° n. B. 22° 35' ø. L. 110 km N.O. f. Libau“ (D. O. F. T. 1919—20, S. 128).

En Gennemgang af disse mærkelige Beboelser giver altsaa ikke stor Viden, men der har vistnok været en Række fælles Kendetegn, selv om vi kun ved spredt derom.

1. Bebyggelserne blev lagt i Udkanten af Skove eller i Skovlysninger.

2. Rederne blev lagt i Ege eller Elme, altsaa paa Træer med kraftige, fritsiddende, vandrette eller næsten vandrette Grene. De kunde da bygges et Stykke fra Stammen og yde fri Tilflyvning. Og de fik tilstrækkelig stærkt Underlag, saa at de uden Fare kunde øges Aar for Aar og blive til de store Bygningsværker, som Storkereder jo altid er.

3. Redesamlingerne har ikke haft nogen Forbindelse med

Menneskeboliger og laa ofte i øde Skove, i Kirkeskoven paa Stevns dog ikke særlig langt fjernet fra et lille Husmands- eller Skovløbersted, men dog overalt uden Tvivl uafhængigt af Mennesker.

Udløbere fra Skovbygderne kan det være, vi nu kender som historiske, nu forsvundne Enkeltreder i Skove paa enlige store Træer. Der har været saadanne Reder i Vallø Skovene, i Præstevangen ved Faxe Ladeplads, paa „Storkeegen“ ved Jægerspris (den ses paa et Maleri af P. C. SKOVGAARD fra 1843) og ved Arresø (denne historiske Oplysning skyldes kun et Maleri af J. T. LUNDBY, 1838, men ofte flyttede LUNDBY Enkeltheder i Landskabet). En enlig Rede (som nævnt) i Gunderslevholm Skov, da Storkebygden fra 1870 var svundet ind til eet Par i 1892.

Disse Skovstørke, disse Grupper af rigtige Hvid Stork-Reder i den øde Holt, giver os et Glimt af den Sandhed, at Storken er en rigtig vild Fugleart, som ikke skylder Kulturen og Husene noget. Det opmuntrer os til et friere Syn paa vore Venner, saa at vi ikke mere tør kalde dem vore Venner med samme Betoning som før. Men herfra vil vi da gaa over til at gennemgaa, hvad vi kender til Kolonier, som er bygget, frivilligt, af Storkene i Menneskers Bolag, altsaa Landsbyer, Byer og paa Herregaarde.

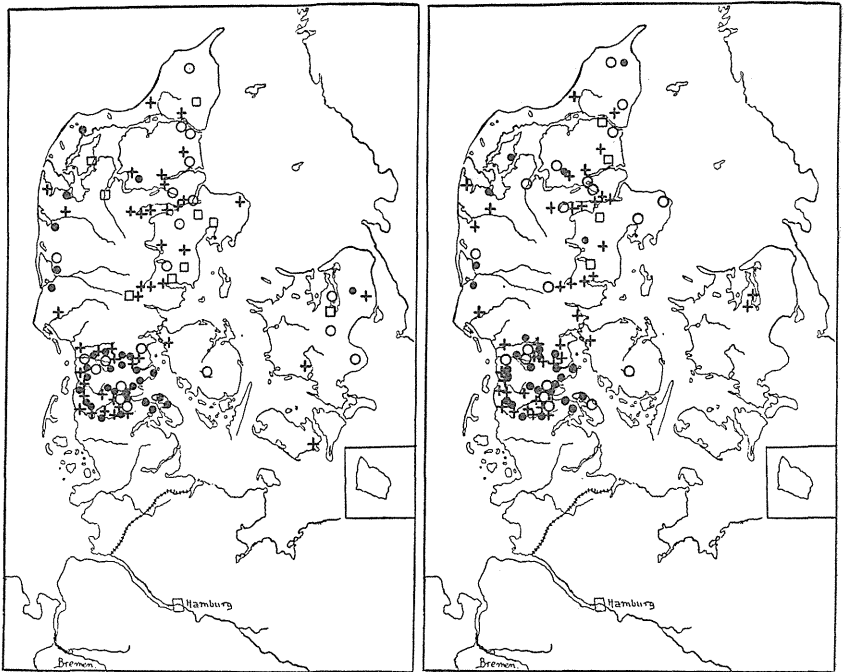
Storkebygder paa Huse.

Der har ofte været store Hindringer, naar de høje Fugle tog en By i Besiddelse og ønskede at lægge Reder paa Tegltage. Kun i nyeste Tid har Folk hjulpet paa den særlige Maade, at de satte Pæle (brugte Telefonpæle) med fastnaglede Vognhjul op i Haverne. Det skete „i stor Stil“, da Tallet af Redepar i Stationsbyen Bramminge, 15 km N. f. Ribe, pludselig gik op fra 2 til 6 (i 1932) og til 9 Par (i 1935).

Man har tit set, at de prøvede sig frem paa Skorstenspiber og overgroede Gavlhjørner, hvor et rigt Væld af Vedbendranke ydede udmærket Støtte for det første Byggearbejde. Men naar dette foregik i Fortiden, har man engang fundet paa at lave kunstige „Stativer“ og fæstne dem over Mønningen af de teglhængte Huse som Underlag for Storkenes Bygge. Og det er nu Reglen, at der til en Storkerede hører tre Sæt Bygge:

Før 1890.

1890—1900.

Samboende Storker i Danmark.

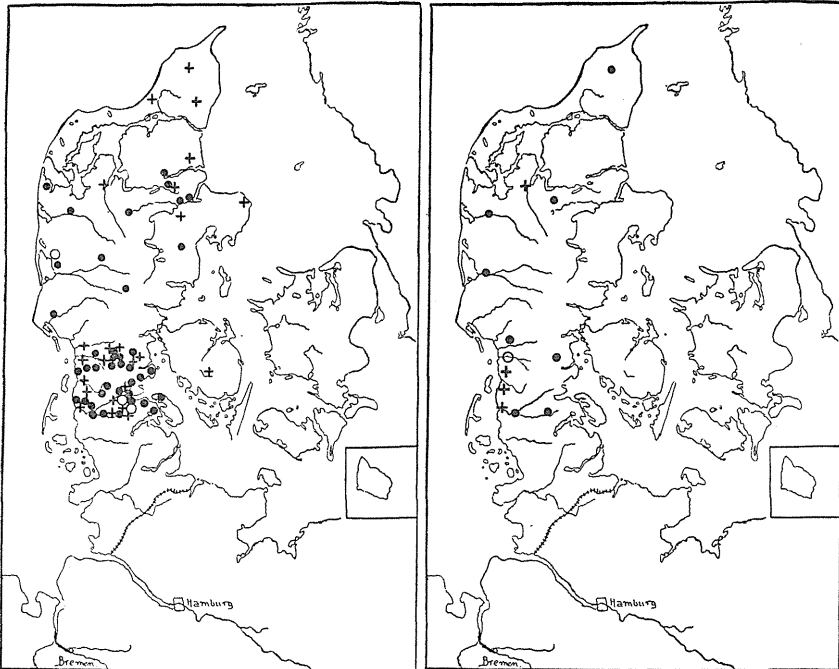
- 50 Reder eller mere. ○ 25 Reder eller mere. + 10 Reder eller mere.
● 5 Reder eller mere.

Først Husets Opførelse, maaske Aartier, Aarhundreder tilbage i Tiden, dernæst Ejerens tømrede, lokkende Vognhjul eller Rundplade paa Husets Tag, og endelig, om alt lykkes, Storkens eget Kvas- og Pindeværk, der dannes snildt og forstandigt, om end ikke altid med indlysende Skønhedsfyldte i sig selv. Hvis omsider Spurve, Stære, Alliker eller Kirkeugler indretter deres Rederum i Storkeredens Greneværk, der kan fylde to hele Vognmandslæs, kan man ved at se paa Spurveægget i Storkeredens Spurverede (muligvis paa Sagførerens Hus i den lille Købstad?), let danne et Digt, som forener Enkeltheder i „Langt ude i Skoven laa et lille Bjerg“ med Grundstammen af den anden Børneremse: „Her er det Hus, som Hans har bygt“.

Storkenes Redefælling har været at finde i Byer overalt i Danmark. Der har været 2 paa Fyn (desuden Ringe med blot

Omkring 1915.

1930—40.

Samboende Storke i Danmark.

○ 25 Reder eller mere. + 10 Reder eller mere. ● 5 Reder eller mere.

4 Reder), 7 paa Sjælland, 1 paa Lolland, men de er alle borte, og der er kun spredte Storkereder paa alle vore Øer. De gik ud af Sagaen i 1870erne, Selsø Herregaard ved Roskilde dog omkr. 1910, Allested paa Fyn i 1920erne.

I Østjylland har der været 56 Kolonier, men der er i hele Tiaaret 1930 til 1940 egentlig blot 2 tilbage. I 1941 er de vist alle under 5, altsaa ikke ægte Sambygder mere (Tinglev 6 beboede i 1933, Simmersted 6 i 1928). Med 3—4 Reder kan vi desuden nævne Hobro, Randers, Albæk, Vissing, Ravsted og Bolderslev. Paa 18 Steder minder end ikke en enlig Storkerede om det myldrende Liv i Luften og paa Tagene engang i gamle Dage.

Nordjylland, N. f. Limfjorden, har mærkeligt nok haft 7 Storkokolonier, men der er nu kun Hjørring med 7 Reder i

1941. De største laa i Nykøbing Mors (i 1805: o. 50 Reder) og paa Dronninglund Hovedgaard. Her „skal have været op til 50 Reder“. Og man skriver „over 20“ i 1843, 21 Par i 1872. Det er mærkeligt, fordi Fuglene plejer at bo tyndt og sparsomt i Nordranden af deres Udbredelsesomraade, saaledes har bl. m. a. Hedehøg, Pirol, Slørugle, Kærsanger, Bjergvipstjert deres Nordgrænse i Danmark og bor kun i mindre Tal mod Nord i Landet.

Vest- og Midtjylland har saa vidt vi ved ikke haft samme store Tal af Kolonier som Østjylland. Der er nu kendt 37 Fortidskolonier. Men der er bevaret mange flere end i Østjylland, saaledes at vi kan sige, at der er 10 Kolonier tilbage med højst 133 Reder, i 1941 snarere 77 Reder. De 2 er endda ikke over den rette Talgrænse mere. Holstebro 1934: 8 Reder, 1937: 6. Skive 1933—34: 10. Viborg 1934: 8, men 3—4 i 1941. Ribe 1939: 34 Reder, 1941 vel nok 25 beboede Reder, men af dem kun 16 med Par. Skærbæk 1934: 10 Par, 1941: 6 Par. Brede 1936: 14 Par, men 1941 6 Reder (5 Par + 1). Højer 1935: 23, men 1941: 9. Tønder 1934: 8, men 1941 kun 3. En Særstilling har Skern og Bramminge, da de ikke havde Storkekolonier i Fortiden. Skern har fra 1932 faaet flere, medens den forhen rimeligvis stadig har staaet paa Tallet 2. Byen havde 9 Reder i 1940, 6 i 1941. Bramminge fik sin første Rede i 1898. Der kom een til i 1930, og den fik i 1932 pludselig 6, i 1935: 9, men i 1941: 6 Reder (5 + 1 enlig). I Vestjylland er tillige bevaret 7 smaa Storkebygder (Struer, Lemvig, Varde, Vilslev (dog 1941: 1 Rede), Gram, Visby, Abild), medens 8 er fuldstændig uden Storke nu.

I Udlandet kender man til endnu større Storkebygder end de danske. Før 1856 var der i Elmeskoven i Ørup, Benestad, Skaane, Sverige, **80 Reder**. I Nutidens Tyskland offentliggør man følgende Tal:

	1935	1936	1937
Bergenhusen, Slesvig-H.....	43 Reder	59 Reder	53 Reder
Norderstapel, „	38 „		
Hollingstedt, „	27 „	30 „	
Siems, Altmak, „		33 „	15 „
Balje, Stade ved Elben	1934: 36 Reder.		
Hindenburg, Kr. Labiau, Østpreus.	1931: 29 + 1 enlig.		

Et Blik paa Kortet: Samboende Storke 1930—40 viser slaaende, at Storkekolonierne mest har holdt sig til Nutiden i

Marskegnene i Sønderjylland og i det allersydligste Nørrejylland. Der ligger 6 paa en Række, og 5 af dem hører til de største i Landet. Man kan paa Cykle gæste dem alle paa een Dag, da Afstanden fra den nordligste til den sydligste kun er 57 km. Dette bliver tydeliggjort ved en Udregning af „Befolkningsstæthed“. Man tæller indenfor et Landomraade, der opmaales i Kvadratkilometer, alle Storkereder sammen, ogsaa de spredte, saa at man kan tage Gennemsnittet for 100 km². I saa Fald bliver Tallene 1934 for det vestlige Sønderjylland (vestre Nordslesvig) 6,8 Par eller Reder, for hele Sønderjylland: 6,7 Par, for Ribe Amt 3,3 Par, for Nørrejylland 1,8 Par, det lille Omraade: Ribe-Bramminge (se senere) 18 Par, for Nordsjælland 4 Par, for hele Danmark 2 Par paa hver 100 km².

Det er ingenlunde let at forstaa, hvorfor Storkene holder saa godt ud i Marskegene, da der andre Steder findes mange Omraader med udstrakte Enge og mange Vandløb, men saa at sige uden Storke (Lammefjord, Aamose ved Tissø, Saltbæk Vig, Sallerup Nor, Rødby Fjord, Store og lille Vildmose, Vejlerne i Thy). Tørlægninger og Afsivning (Draining) har ændret Livskaarene baade i Marsken og de andre Steder, mindst vel nok i Marsken, men en fyldestgørende Klaring synes man ikke ses herigennem, og man bliver helst staaende ved at sige: Storkebygderne led deres mindste Tab i Marsken, dengang den store Nedgang i Landene foregik, fordi Tørlægningerne endnu ikke havde taget Fart herude i 1910—27. Og da Nyopblomstringen kom, slog de nye Storkepar sig med Forkærlighed ned i de „Kolonier“, som netop fandtes. I Omegnen af dem dannedes ikke gerne nye Fællesskaber. Selve de overlevende Storkebygder i 1929 skulde da være Grunden til den tydelige Overvægt af Storke i Sydvestjylland, mere end Landomraadets Værdi som Storkeland. Hvor Godtfolk er, kommer Godtfolk til, siger Storkene ligesom deres Husværter Jyderne.

Nordsjælland har, selv om det savner Storkebygder, en forbavsende stor Mængde Storke. Her Nord for København har Storken sin yderste Forpost imod Nordøst. I Skaane (d. v. s. i hele Sverige) ligger en samlet Gruppe paa 10 Reder, hvoraf den nordligste er paa Højde med Taarbæk 55' 48' n. Br. Den østligste Rede paa disse Kanter (man ser bort fra Storkene i Randstaterne og Midtrusland) finder man ved Skaanes Øst-

grænse, Lillö kungsgård ved Kristiansstad. Den ligger enligt paa Landkortet N. Ø. for Sveriges andre Reder. Den har en Afstand af kun 60 km Øst for Sjælland (og paa samme Bredde som Helsingør). Ofte er det kun en sparsom Stamme, man træffer paa Fuglearternes yderste Udbredelsespladser, men her i Nordsjælland tælles o. 52 Reder paa et Stykke Land svarende til Frederiksborg Amt, 1360 km², d. v. s. 4 Reder for 100 km².

Den nu følgende Oversigt:

Storkebygderne i Danmark

maa sammenlignes med det Grundlag, hvorpaa den er udarbejdet: P. SKOVGAARD: Storken i Danmark (Viborg 1934, S. 5—15), denne atter byggende paa A. VEDEL TÅNING: Storkens Udbredelse i Danmark (Dansk ornithologisk Forenings Tidsskrift XI. 49, 1916). P. SKOVGAARD har 80 Sambygder, sidenhen er der opdaget 35, saa at vi ialt har Kendskab til 114 Sambygder fra ældre eller nyere Tid, alle med 5 Reder eller mere. I 1930—40 er der kun 13 til Rest, i 1941 endnu færre (rimeligvis 9). Et værdifuldt Tilskud kom fra Dr. W. EMEIS, Flensborg, som har samlet og sendt mig Tallene fra den tyske Storketælling i Slesvig-Holsten 1907, for saa vidt de handlede om Storkebygder i den nu danske Part af Landsdelen. Unægtelig knytter der sig en vis Uklarhed til enkelte af disse Tal. Nogle af Stednavnene henviser maaske til et helt Kirkesogn. Rederne har da været spredt over flere Bebyggelser, mulig har ingen af disse Landsbyer haft 5 Storkepaar og har ikke været Kolonier eller Storkebygder i vor Forstaaelse af Ordet.

Naar saa mange Steder ikke blev opdaget ved P. SKOVGAARD's grundige Eftersøgning, staar vi endnu sikkert ret langt fra at have faaet alt med (bortset fra Nordslesvig, hvor en fuldstændig Tælling blev ordnet for 1907). Storketallet har sikkert været langt større end de Tal, som Sammentællingen viser. Mange Steder i Rækkerne er der indført skønsmæssige Tal, naar jeg har manglet Oplysninger, og disse Tal er sat i Klamme. Tallene er sat meget lavt, men de er dannet efter nogle Opgivelser fra Hammer Sogn (D. o. F. T. XI. 150) og fra Ribe By, der synes at vise, at der i Svingningerne i forrige Aarhundrede var to lige store Højdepunkter omkr. 1875 og omkr. 1895.

Storkekolonier i historisk Oversigt.

Før 1890	Omkr. 1895	Omkr. 1915	1930—40
Hjørring Amt.			
1. Hjørring. Før 1871: stærk Aftagen (40)	o. 25 beb. Reder	1915: 10 Par; o. 1921: 13 Par	1926: 9; 34: 4; 41: 7
2. Dvergtved (0)	„tidl. mange“ (5)	(1)	1926: 0
3. Dronninglund „skal have haft op til 50“. 1843: over 20; 1872: 21 Par	o. 1900: „kun 30“	1909: 7 Par; 11: 10 Par; 18: 5 Par	fra 26: 1; 32—34: 2 1937: 0; 41: 2
4. Langholt Hovedg. (10)	midt 90er: over 21	1915: 4 eller 3	1932—33: 1
5. Jetsmark Sogn (10)	(30)	1911: o. 20 Par	38: mindst 2; 39: vist 0
Thisted Amt.			
6. Kjølbysgaard 1860: (5 eller) 6 Reder	(3)	(2)	1926: 1; 34: 0
7. Nykøbing Mors 1805: o. 50	1885: „nogle Par“ (7)	1919: 2	1930: 1; 41: 1
Aalborg Amt.			
8. Aalborg (30)	1889: „langt over 32“ (50)	1918—23: 2	o. 1933: 1
9. Sejlflod, omkr. 1870: 25—30	(30)	o. 1912: 1 (sidste Aar)	o. 1932: 0
10. Lyngby, Støvring, 1860: over 12	(12)	til 1912: 1; 15: 0	(0)
11. Veddum (40)	1895: over 50	1915: 19; 18: 10	1927 og 30: 1
12. Hobro (10)	„har haft en Del“ (10)	1919: 5	1941: 3
Viborg Amt.			
13. Vesterbølle (10)	1890: 24; 1900: 3	1915: 3	0
14. EVELDRUP Præstegd. (3)	o. 1890: 7	1915: vist 1	(0)
15. Simsted (7)	1885: „langt over 7“ (10)	1911: 1	1927—33: 1
16. Skive, omkr. 1875: o. 50	1905: „nogle og 20“ (25)	1915: 12—15	1933—34: 10
17. Viborg, 1827: mange (20), 1886 „stærkt aftag.“	1896: 18	1915: 6	1933: 4; 34: 3; 41 o. 3
18. Viskum (20)	o. 1890: over 20	1911: 4; 15: 1	1933: 1
19. Løvskaal (10)	1906: 11	1915: 4; 18: 2	fra 1926: 0
20. Taanum (10)	før 1900: 10	1915: 4	fra 1922: 1
Randers Amt.			
21. Sdr. Onsild (20)	1900: 25 Par	„jævnt aftaget“ (6)	1933: 0; 38: 1
22. Handest, „tidl. normalt 20—25	men o. 1900: 36“.	(10)	1933: 1

Før 1890	Omkr. 1895	Omkr. 1915	1930 - 40
23. Randers, 1872 „stort Tal“ (20)	o. 1900: 15; o. 05: „særdeles stort Tal“	1915: 5 Reder	1927: 3
24. Tjæreby (10)	1886 „paa hver Gaard“ (15)	(5)	o. 1933: 1
25. Albæk, 1870 mindst 35 Reder	naar?: 20	1920: 2	1927: 1; 34-40: 3-4
26. Vissing Prgd., 1811: 64 Reder	(1)	(1)	(0)
27. Vissing (40)	1898: o. 70; 1900: 60-65 Reder	1908: over 16; 15: 11	1930: 3
28. Thorsager „har haft over 50“ (55)	o. 1895: (25); 1905: 12	1915: 2	o. 1933: 1
29. Gjerrild (20)	o. 1895: (25); 1903: mindst 20	1911: 12; 15: 3	o. 1933: 1
Ringkøbing Amt.			
30. Struer (5)	„har haft 5-8“	(4)	o. 1933: „kun enkelte“ (2-4)
31. Lemvig, 1880-82 „mange“ (20)	(10)	1912: over 6	1935 „vist faa“ (2-4)
32. Holstebro, 1823-40 „Storkeby“ (20)	(10)	1911: o. 5	1934: 8; 1937: 6
33. Nr. Vosborg o. 1875: 7	„tidligere o. 20“, til 1905: 13	1911-15: 3	1932: 1 (37: 4?) 40: 1
34. Herning 0	0	1911: 7	1938: 2
35. Ringkøbing (40)	1898 „mange“ (45)	1907: 42 beb.	1932: 1; 1940: 3
36. Skern (2)	(2)	1911-15: 2	1934-38: 5; 40: 9; 41: 6
37. Stavning (6)	1908: 7 + enlig	1912: 5	(2)
38. Lønborggaard (5)	„tidl. Koloni“ (8)	1915: 1	o. 1933: 1
Aarhus Amt.			
39. Møllerup o. 1880: o. 10	(5)	1919: 1	1930: 0; 35: 1
40. Aarslev 1886: mindst 12	(16)	1916: 5	1928: 2
41. Taaning (40)	„i ældre Tid o. 50“	1922: 1	1933: 0
42. Torrild 1850-60: o. 50	1895: 1	(1)	(0)
43. Kallehave o. 1885: o. 10	(10)	(1)	(1)
44. Hornborg o. 1885: o. 10	(10)	(1)	(1)
45. Horsens (10)	1898: 11 eller 16	(1)	(1)
46. Hansted 1863: o. 50; 1872: nogle og 20; 1883: 10	1895: 14	1915: 1	o. 1933: 1
Vejle Amt.			
47. Ølholm o. 1860: 80; 1880: 20	1898: o. 30	1915: 8	o. 1933: 2

Før 1890	Omkr. 1895	Omkr. 1915	1930-40
48. Uldum 1850-60 „mange“ (10)	1889: 2	o. 1917: 0	fra 1932: 1
49. Ødstedgd., før 1898: 4	1898: 12	(1)	(0)
50. Vonsild 1860-80: o. 25	1890: neppe 11	1911: 1	1939-41: 1
Ribe Amt.			
51. Varde (15)	„tidligere mange“ (10-20)	1917: 7, 20-21: 5	1939-41: 3
52. Bramminge, 0	før 1898: 0; 98: 1	1898-1929: 1	1930-31: 2; 32: 6; 35: 9; 40: 7; 41: 6
53. Estrupgaard (4)	„tidl. mange“ (5)	1916: 1	fra o. 1920: 0
54. Vilslev (20)	o. 1900: 20	1913: 10; 15: 5	1932-33: 4; 41: 1
55. Ribe 1870: 30-40	1902: o. 40	1915: 16; 24, 26 og 27: 12; 28: 11	1930: 17; 34: 33; 39: 34; 40: 27; 41: 25
Haderslev Amt.			
56. Endrupskov (6)	(6)	1907: 6	1930-41: 0
57. Fole (30)	1898: 33	1907: 12; 22: 3	1930-41: 1
58. Gram (12)	1898: 12	1907: 8; 1920: o. 3	1930: 1; 40: 3
59. Ø. Lindet (8)	(8)	1907: 8	1927: 5; 40: (1)
60. Skodborg (12)	(12)	1907: 12	1940: (1)
61. Københoved (6)	(6)	1907: 6	1940: 1
62. Rødding (20)	1901: 26 Reder	1907: 14	1920-30: 3; 40: 2
63. Store Nustrup (8)	1903: 10	1907: 5	1940: 1
64. Jegerup (10)	(10)	1907: 10	1935-40: 0
65. Kastvraa (6)	(6)	1907: 6 til o. 20: 6	1930-41: 1
66. Simmersted (20)	(20)	1907: 17	1928: 6; 30-31: 4;
67. Styding (9)	(9)	1907: 9	1938: 1 40: 2
68. Djernæs (6)	(6)	1907: 6	(0)
69. Sode (6)	(6)	1907: 6	(0)
Tønder Amt.			
70. Hviding (7)	(7)	1907: 7	1920-41: 0
71. Reisby, Beg. 80: 15 -20	(20)	1907: 8	1920-39: 1; 40- 41: 0
72. Brøns (7)	1890: „mange“ (7)	1907: 4; 20: 3	1930-40: 2
73. Skærbæk (20)	1890: 10-20	1907: 12; 20: 4	1931: 7; 34: 10; 40: 9; 41: 6
74. Hjørpsted 1880: 11	(10)	1920: 1?	1920-41: 0
75. Roager, o. 1840: 36; 1860: 5	1900: 2	1907: 6; 20-33: 1	1934-41: 2
76. Højrup (7)	(7)	1907: 7	1930-32: 1; 33-41: 2
77. Bovlund (30)	1895: 40 eller 42	1907: 16	1940: 2
78. Løjtved (6)	(6)	1907: 6	(0)
79. Løgumkloster (10)	(10)	1907: 8; 21: 3	1935-41: 1
80. Ø. Terp (6)	(6)	1907: 6	(0)
81. Ravsted (15)	1890: 19	1907: 12; 24: 5	1930: 3; 40: 1

Før 1890	Omk. 1895	Omk. 1915	1930-40
82. Tinglev (10)	(10)	1907: 10	1933: 6
83. Bov (Bylderup) (7)	(7)	1907: 7	(0)
84. Burkal (17)	(17)	1907: 17	(1)
85. Solderup (10)	(11)	1907: 3 + 8 ubeb.	(1)
86. Jejsing (7)	(7)	1907: 7	(1)
87. Abild (6)	(6)	1907: 6	1930-39: 4
88. Tønder 1883 „man- ge“ (15)	(20)	1921: 7	1934: 8; 40: 4; 41: 3
89. Visby (5)	(5)	1907: 5	1936-41: 3
90. Højer (13)	(13)	1920: 13	1935: 23; 40: 19; 41: 9
91. Skast (4)	(4)	1907: 4; 10: 6	1920-41: 0
92. Brede (10)	(15)	1907: 14; 20: 8	1930: 9; 36: 14; 40: 7; 41: 6
Aabenraa Amt.			
93. Ø. Løgum (5)	(5)	1926: „flere“ (5)	1928-34: 1
94. Ørslev (6)	(6)	1907: 6	(1)
95. Kassø (6)	(6)	1907: 6	(0)
96. Hjølderup (30)	1895: 33; 1900: 26	1907: 10	o. 1933: 1
97. Vollerup (14)	(14)	1907: 14	1928: 1
98. Bolderslev (25)	(30)	1907: 9 (06: 33?)	1933: 2; 40-41: 3
99. Varnæs (7)	(7)	1907: 7	(0)
Sønderborg Amt.			
100. Gammelgaard (Ket- ling) (5)	„forrige Aarh. 26“	(2)	o. 1933: 0
101. Pøl (7)	(7)	1907: 7	(0)
102. Ullerup (7)	(7)	1907: 7	(0)
Fyn.			
103. Vejlbj, o. 1880: 17	(17)	1915: 3-4	1933: 0
104. Allested (30)	„før 1908“ over 26	1913: 21; 15: 16	o. 1933: 1
105. Ringe (4)	Beg. 90er: 4	(2)	1940: 1
Sjælland.			
106. Kirkeskov, Stevns, o. 1870: over 20	fra o. 1880: 0	0	0
107. Vemmetofte Herre- gaard, indtil Branden 1857: nogle (4)	0	0	0
108. Gunderslevholm Skov, til 1870: 10	1892: 1, kort ef- ter: 0	0	0
109. Svenstrup Skov, rmlv. før 1870: 25	(1)	1915: 1 paa en Gaard	1933: 1
110. Lindholm, o. 1875: o. 50	(40)	fra 1907: 0	0
111. Selsø Hovedgd., o. 1870: o. 40	(30)	o. 1909: 3; 11: 1]	1920-41: 0

Før 1890	Omkr. 1895	Omkr. 1915	1930—40
112. Strengshøj 1860: 5	(3)	1920—34: 1	fra 1935: 0
113. Jonstrup Vang, til 1845 „ret stor“ (10)	0	0	0
Lolland.			
114. Nysted Skov, før 1852: o. 12?	0	0	0

Tiden før 1890, nærmest taget som 1875 skulde ved Optælling af disse Tal have haft 104 Storkebygder med 1944 Reder (heraf regnes 830 for sikre Reder, 1114 for usikre Reder, d. v. s. optalt ifølge et Skøn) dette er 19 Reder i Gennemsnit for hver Koloni.

1890—1900 var der kun 97 Storkebygder med 1687 Reder, 18 i hver.

1907—15 viser atter en Nedgang: 67 Bygder med 657 Reder, altsaa næsten 10 i hver.

1930—40 har dog ikke mere end 162 Reder i 13 Storkebygder, skønt vi i hver af disse 13 Kolonier har regnet med det højeste Tal af Reder, som er kendt i noget af disse Aar. De 13 Kolonier har højst haft 12,5 Reder hver, taget ved Gennemsnit.

Historiske Ændringer i Europas Storketal.

I Tilslutning til den danske Oversigt over Sambygder kan der som et Forsøg samles en Del Kundskaber om Storkens Udbredelse og Omflytning i nyere Tid over den mere kendte Del af dens Yngleomraade.

Dette Yngleomraade dækker Sydvestasien, en Del af Nordafrika (mod Vest) og Størstedelen af Europa, idet Vest- og Nordeuropa tages fra en Linie Nord om Pyrenæerne langs Jurabjergene, Vogeserne og Belgiens Øst- og Nordgrænser. Paa Øerne i Middelhavet, i England og Norge yngler Storken ikke, i Sverige kun i Skaane (før ogsaa i Halland og Blekinge), i Finland og nordlige Dele af Rusland omtrent fra den finske Bugt til Moskva ej heller. Østgrænse: Smolensk, Orel (her siden 1908), Charkow, Jekaterinoslaw, Krim.

De sidste 10—12 Aars Fremgang for Storkene har

ikke ladet sig spore i nævneværdig Grad i Skrifter om Fuglene ud over i Danmark, Tyskland, Holland. Først gives derfor en kort Oversigt over disse Landes Tal før og efter Fremgangen.

Danmark savner i høj Grad Optællinger fra ældre Aar. Vi ved ikke, hvor mange Storke der boede i Storkebygderne, og hvor mange der boede udenfor, mere spredt. Ifølge den foregaaende Oversigt, kan man tælle i alle de endnu kendte Storkebygder for Tiden før 1890: næsten 2000 Reder, omkr. 1895 o. 1700 Reder. Omkr. 1915 o. 641 Reder, mellem 1930 og 40 o. 162 Reder.

Man er da paa den sikre Side, hvis man siger, at der allermindst var følgende Tal:

Før 1890:	I Storkebygder	2500 Reder.	I hele Landet:	4000 Reder.
Omkr. 1895	"	2500	"	3—4000
Omkr. 1915	"	800	"	1500
1927	"	80	"	400
1931	"	?	"	500
1934	"	125	"	1000
1941	"	77	"	(950)

I 1930 taltes ved P. SKOVGAARD 933 voksne Storke, Par og enlige tilsammen. P. SKOVGAARD mener, Tallet paa Reder maa forhøjes til 500 i hele Landet. Der blev talt 127 Storke paa Sjælland med 151 Unger, 46 Storke paa Fyn med 62 Unger, 760 Storke i Jylland med 881 Unger (deraf i Sønderjylland 262 Storke med 303 Unger), i hele Danmark 933 Storke med 1094 Unger. Der blev i 1934 udført en nogenlunde fyldestgørende Tælling af P. SKOVGAARD. 457 Reder i Jylland, 262 i Sønderjylland og Als, 40 paa Fyn, 98 paa Sjælland, 1 paa Lolland, 1 paa Falster, 0 paa de øvrige Øer. De 11 Sambygder, som P. SKOVGAARD nævner i 1934, havde (efter Rettelser) kun 113 Reder ialt. Hertil kan føjes 2 østlige, sønderjyske Byer, hvis Redetal lidt usikkert laa paa (1934): Simmersted: 4, Tinglev: 6. I 13 Sambygder i 1934 ialt 125 Reder. Der er vel ikke noget bestemt Aar i Tiaaret 1930 til 1940, saaledes som nærværende Optælling siger, der har mønstret 162 Reder, men ved en Sammentælling af alle Højdepunkterne er der valgt dette smukke Tal. Storkebygderne rummede kun en Syvendedel af Landets Storkefolk. Men vi vover

ikke at overføre dette Forholdstal til de tidligere Optællinger. Der vilde da kunne beregnes 12000 Reder for Danmark omkr. 1895, vi har skønnet 3500 Reder.

En lille Del af Danmark, som gennem flere Aar er nøje iagttaget, er Egnen om Ribe, her kun medtaget den firkan- tede Del af Nørrejylland, som fra 1864 til 1920 havde Grænse mod Tyskland. Nordgrænsen for dette Omraade er Byerne ved den sydjyske Tværbane: Tjæreborg, Bramminge, Gørding, Brø- rup, (o. 360 km²). Redetallet var i 1915 og 16 uforandret 66, i 1927 derimod kun 29, et godt Stykke under 50 %, men i 1940 atter 67. Hver 100 km² har her 18 Reder. Et noget større Tal vilde vi finde ved en Optælling for 1934. Indenfor dette Om- raade ligger 3 Bygder, som hver har haft sin Skæbne. Ribe har genvundet sine Kræfter fra gamle Dage og er steget fra Tallet 16 i 1915 til 30 Reder i 1940 (29 Par + 1 enlig). Vilslev er forsvundet: o. 20 Reder i omkr. 1900, 10 Reder i 1913, 5 Reder i 1915, 4 i 1916, 5 i 1927, men 1 i 1940—41. Bramminge er opstaaet som Koloni: 1 Rede i 1898 til 1929, men 7 Par i 1940, 6 i 1941. Ser vi bort fra selve Kolonierne har Bevæ- gelsen i Storkenes spredte Beboelser i dette Landomraade været i Løbet af et kvart Aarhundrede: 1915: 44 Reder, 1927: 12 Reder, 1940: 29 Reder. Og denne Kurve svarer sikkert bedre til hele Danmarks Udviklingsgang i de samme Aar end Storkebygdernes Kurve. Ribe By kan være os en Prøve paa de Enkeltheder, som Aarenes Omskiftelser bringer over en Storkebygd. Tallet af beboede Reder var omkr. 1875 rimeligvis 40, omkr. 1885 rimeligvis 25—30, i 1902 rimeligvis 40, og i Aarene 1915 til 1941 følgende sikre Række (med Tankestreg foran hvert nyt Aarti): 16, 15, 16, 13, 12, —14, 15, 15, 13 + 2 enlige, 11+1, 13+1, 12+1, 10+2, 11, 12+1, —17, 21, 23, 27, 33, 30+1, 30, 26, 26, 34, —29+1, 16+9 enlige. Det sam- lede Ungetal i Ribebygden svingede i Aarene 1915 til 1941 paa følgende Vis: ?, ?, o. 30, o. 21, 11, —14, 33, 30, o. 26, 30, 35, omkr. 33, 10, 27, omkr. 14, —omkr. 46, 35, 52, 60, 61, 45, 48, 29, 9, 81, —61, 11.

Tyskland mønstrede i 1934: 30 730 Par. Dog kan Tallet ogsaa sættes til 33500 Par, hvis man tager de Landsdele med, som i 1939 var indlemmet i Riget, ogsaa Danzig.

Indblik i Fremgangen siden 1929 faar man ved at tage

nogle Optællinger fra nogle Landsdele i Tyskland. Slesvig-Holsten kender særlig godt Storketallene, og ved at begrænse de ældre Tællinger til kun at omfatte Landomraadet fra 1920—41, har vi følgende Sammenligning:

1907: 2752 R. 1911: 1520 R. 1925: 1332 R. 1930: 1181 R.
 1934: 1776 R. 1935: 1961 R. 1936: 2147 R. 1937: 2056 R.
 1938: 1943 R. 1939: 2216 R. 1940: 2216 R.

Omegnen af Hamburg har et meget rigt Storkeliv. Paa de 144 km², som omfatter Marschlande + Vierlande findes 97 Reder, altsaa 67 Reder paa 100 km², at sammenligne med Memelomraadet ved Østpreussen med 93 Par paa 100 km² (1934) eller Kredsen Rudki ved Lemberg med 105,8 Par paa 100 km². (Hamburg Stadt har haft vedvarende Nedgang, og det skyldes Storbyens Vækst).

	1910	1917	1934
Hamburg Stadt	15	7	2
Marschlande	61	38	57
Vierlande	37	28	40

Provinserne Hannover (Ostfriesland, Osnabrück, Lüneburg, Hildesheim, Hannover, Stade) havde (efter et Skøn ud fra en delvis Tælling) i 1907 omtrent 3130 Reder, 1927 talte man 914 R. 1934 1658 R.

Oldenburg rummede i 1928, (uden Tvivl et Dybdeaar) 135 Reder (120 Par+15 enlige), men allerede 1929: 145 Reder (125+20), 1930: 142+16, 1931: 133+12, 1932: 169 Par, 1933: 186 P., 1934: 241 P., 1935: 245 P., 1936: 249 P., 1937: 234 P., 1938: 233 P., 1939: 261 P., altsaa virkelig store Slutningstal.

Mechlenburg Strelitz synes at have haft Fremgang allerede før 1929. Der taltes i 1901: 456 Reder, 1912: 160 R., 1928: 286 R., 1929: 302 Reder.

Mechlenburg havde i 1934: 1634 Par.

Øst Preussen havde i 1905: 14994 Reder (forhøjet i Forhold til 1931), men i 1912 var der mindst forsvundet 5000 Par, og man skønner, at der var 8500 Par. 1931 var der noget lignende: 8835 Par, 1934: 16602 Par. Siden har der været Op- og Nedgang, men ikke nogen gennemgribende Svingning i nogen Retning. Redetallet maa i det Tiaar, jvi her ser paa være mere end fordoblet.

I Østpreussen danner Insterburg en vel kendt og vel undersøgt Kreds: 1905: 394 Par, 1931: 356 P., 1933: 529 P., 1934: 644 P., 1935: 692 P., 1936: 750 P., 1937: 644 P., 1938: 633 P., 1939: 693 P.

Østrig har en ganske lille Storkemængde. I 1934 ialt (i 3 Omraader) 105 Reder, hvoraf Neusiedler Sø er den vigtigste Gruppe. Denne Strækning har haft en smuk Fremgang fra 1932 til 1939 med følgende Tal beboede Reder: 34 — ? — 47 — 50 — 61 — 52 — 47 — 78.

Böhmen havde 1933: 118+3 enlige, 1934: 118+8 enlige.

Holland kan kun nævne Tal fra hele Landet i de 5 Aar 1924, 1929, 1930, 1934 og 1939: nemlig: mindst 307 Par, 209 Par, 231 Par, 274 Par, 312 Par. Der er ret stor Fremgang efter 1929.

Nogle Smaagrupper har i Modsætning til de forannævnte haft Stilstand eller Tilbagegang, endogsaa efter 1929.

Skaane, der ligger i Randen af Storkens Udbredelse, og derfor let kan lide særlige Vanskeligheder, har haft følgende Talrække. 1906 til 1916: højst 67 Reder, 1917: 32+3 enlige, 1926: 18 Par, 1927: 8+4 enlige, 1928: 10+3, 1929: 11 Par, 1930: 11+1, 1931: 8+2 enlige, 1932: 9+1 enlig, 1933: 11 Reder, 1934: 12 Par, 1935: 13 P., 1936: 11 P., 1937: 10 P., 1938: 9 P., 1939: 12 P., 1940: 12 P., 1941: 9 Par + 2 enlige. Godset Skabersjö omfattede i 1870: 12—15 Reder, i 1880: 8 Reder, men 1892 kun 2. Efter omtr. 1911: ingen. Skaane har haft maaske den største Koloni, som vi kan finde omtalt i Bøgerne: nemlig indtil 1856 80 Par i Elmeskoven ved Ørup, Benestad.

Schweiz har en lille Styrke i Baselomraadet, og der nævnes her følgende Tal: omkr. 1900: langt over 100 Reder. Fra 1928 til 1938: 17 R., 13 R., 10 R., 11 R., 10 R., 10 Par, 7 P., 11 P., 10 P., 10 Par.

Elsass Lothringen har 1927: 149 Reder, 1932: 155 R., men 1937 kun 120 Reder.

Den samlede Række Lande med en aftagende Storkemængde fra 1890 (eller 1900) til 1927—29 bliver: Danmark, Tyskland, Østrig, Holland, Skaane, Schweiz, Elsass (de tre sidste uden ny Fremgang efter 1929). Tschekkoslovakiet (Storke-
ken ret sjælden). (Allerede 1890 omtales flere Tilfælde af

stærk Tilbagegang i Böhmen, og Tilbagegangen var stærkest i 1905—30. Nogle mente, at Landet mistede sine Storke p. Gr. af Forfølgelse). Jugoslavien (talrigst omkr. Drava, Sava og Donau). (Har haft stor Nedgang). Polen, men kun Lublin og Poznan, hvor der skulde have været ringe Aftagen. Ungarn (St. almindelig). (Ringe Aftagen). Sovjetrusland. (Her melder Prippet og Ascania Nova Nedgang). Rumænien. (Tilbagegangen i den meget store Storkebestand 1910—20—30 skyldes muligvis, at Opdyrkingen har haft stor Indflydelse paa Landskaberne). Europæiske Tyrki. (Aftagende (naar ?)), medens den tiltager i det lilleasiatiske Tyrki. En Række Lande udmærker sig paa sørgelig Maade ved helt at have mistet deres Storke. Frankrig. (Vi maa tænke os, at det skyldes Forfølgelse).¹⁾ Belgien. (Aarsagen til Fuglens Forsvinden den meget tætte Bebyggelse? eller snarere Forfølgelse). Italien savner Storke igennem flere Aarhundrede. De kan være fordrevet af Beboerne.²⁾

Grækenland har i nyeste Tid kun Storke i Makedonien, hvor den i 1918 og 1921 omtales som talrig. Men i Mellem- og navnlig Syd-Grækenland har den været talrig. Efter at Grækerne frigjorde sig fra Tyrkerne, er den af Beboerne

---

1) Praetorius Störche und Schwalben S. 367 (Leipzig 1678) skriver om Frankrig: „Der findes et Sted „im Walde Arduenna“, hvor der er mange Storke bosat, men ellers er den sjælden“. Og om England og Irland, at der ikke findes Storke „Weil es neulich die Monarchi verlassen“, men siger ogsaa, at Grunden til, at der ikke er Storke, kan være at „drinnen keine Frösche noch Eydexen gebe“. Det maa være en Fejl, naar nogle Værker om Fugle siger, at Storken tidligere har boet i England. Saaledes synes NAUMANN VI. 318 at skrive, at Forfølgelse har fordrevet Storken fra Østthyringen, England, Norge og mange Egne af Frankrig, Italien, Østrig o. a. Lande.

2) Skulde man være i Tvivl om, at Storken nogensinde har været fast Beboer af denne Halvø, kan man fremdrage Vidnesbyrd fra HORATS: Det vellystige romerske Folk skal ikke agtes højt, da de altid har ædt Storke. (1.2 Serm. fat. 2 v 49.50.) PLINIUS siger, at Storkene ikke kommer til „Transpadanum Italian“ og „I Latium bygger Storken ikke i Byer“ (altsaa maa den bo i det øvrige Italien. PLINIUS 111.7). „Storkene har hverken Reder eller Unger omkring Rom og den fidenatiske Mark“. „Da ATTILA belejrede Aquileja Aar 452, byggede talrige Storke i denne By“. Og DANTE omtaler i l'Inferno 1314 Storkens Kneben, saa at han har ment, at Italienerne var kendt med denne Lyd.

blevet meget forfulgt, da man derved udtrykte sit Had til Muslimerne, hvis hellige Fugl Storken er.

Der kan nævnes en Række Lande, som giver os det Indtryk, at der har været et uændret Storketal igennem mange Aartier. Om mange af dem har vi ganske vist kun Meddelelser i al Almindelighed om, at Storkene bor der, om andre ved vi, at der ikke har været Forandringer, navnlig ved Oplysninger samlede i Breve til den svenske Fugleforsker STIG TEJNING (se Afhandling i Dansk Orn. For. Tidsskrift 1932. 108. Aarg. XXVI, paa denne grunder sig ogsaa en Mængde af de foregaaende Meddelelser).

Spanien (talrig), Portugal (talrig, den opmærksomme Iagt-tager W. TAIT nævner 1924 ikke Aftagen), Østpolen (talrig, Dr. I. DOMANIEWSKY fastslaar 1931, at St. er lige saa talrig som forhen), Sydpolen (talrig, Dr. KINEL 1932 lignende Oplysninger), Sovjetunionens sydligere Dele (enkelte ubetydelige Tilfælde af Aftagen nævnes), Kaukasuslandene (yngler paa egnede Steder), Rumænien (talrig), Ungarn (talrig, en ringe Tilbagegang kan nævnes), Bulgarien (talrig, ganske ringe Tilbagegang omtales enkelte Steder), Makedonien (talrig), Øst-jordanlandet (sparsomt ynglende), Irak (sparsomt i den sydlige Del, Irak Arabi. Talrig i den nordlige Del, saaledes omkr. Mosul, Missionær Kampp i Kristl. Dagblad. 18. Maj 1933), Algier (talrig), Tunis (meget faatallig, samlet Redetal: 87 i 1936, G. BOUET), Marokko (talrig). Dr. BOUNHIOL mener (1925), at der muligvis har været ringe Fremgang i disse tre Lande), Guldkysten (ved Daboya og Gambaga yngler St. i store Kolonier, i December Maaned, ALEXANDER 1902). Næsten alle disse Lande har gode Storkebebyggelser, og fra enkelte Steder kan vi haandfast vise Størrelsen: Den polske Provins Schlesien, omkring Kattowitz, har følgende Optælling fra 1926 til 1934: 264 Reder, 265, 267, 277, ?, 263, 256, 261, 260 Reder. Og Kreis Rudki (Lemberg, Polen) har den tætteste Bebyggelse, vi overhovedet kender, 105,8 Par for hver 100 km². Provinsen Segovia, N. f. Madrid i Spanien havde 1935 189 beb. Reder, 2,7 Reder paa 100 km². Algier havde 1935 6400 Reder, Marokko 23969 Reder (næsten 6 Reder paa 100 km²) og Tunis i 1936 87 Reder.

Endelig maa vi nævne nogle Egne, som har meldt om Fremgang.

Estland og det nordlige Lettland modtog efter 1850 en gradvis Udbredelse af Storke nordpaa. Før var Dyna Nordgrænsen, men de bredte sig ret stærkt ogsaa i de Aar, Mellem-europa følte Tilbagegang. Dog kom der en hurtig Tilbagegang efter Krigsaarene, og Tallet af Rugefugle var i 1931 kun ringe. Noget lignende gælder Lithauen og visse Dele af Sovjetunionen. I Guv. Pskow ved Peipussøen blev Storcken Ynglefugl fra omkr. 1880. I Guv. St. Petersborg var Storcken i 1922 en meget sjælden Ynglefugl, men i 1885 ukendt. I Guv. Char-kow, østlige Del, var den sjælden, men var henimod 1918 i Tiltagen.

Dele af Lilleasien, det asiatiske Tyrki, kan melde om tydelig Fremgang for vore Fugle (1932).

Tilføjelser og Rettelser:

Til Kortene S. 76: 1890—1900: de 2 Kors paa Sjælland skal være 2 aabne Cirkler. S. 77: Omkring 1915: af de 2 aabne Cirkler i Sønderjylland skal den nordligste være +, den sydlige ●

Landsbyen Asnæs ved Lammefjord omtales i P. SKOVGAARD: Storcken med Storkebygd, 4 Reder. Dette er en Fejltagelse, der har i mange Aar ingen Reder været og i mange Aar forud kun een Rede.

Til S. 75: Storkereden i Præstevangen ved Faxe er kommet til vor Kundskab ved F. V. GALSCHIØT's Meddelelse til COLLIN's Supplement 1888: 2 Flodørne (Fiskeørne) tog i Foraaret 1881 en Storkerede i Eje. Ved Storkens Komme opstod der heftige Kampe, som varede i 8 Dage, indtil Skovrider SCHOU paa Rosendal skød begge Flodørnene.

Skive By havde i 1941 omtrent 10 ynglende Par. Endnu omkring Aar 1900 skal der have været omtrent 50 Par.